

- STAATSLIEDEN - UIT DEN WERELDOORLOG.

ARISTIDE BRIAND.

Hij en dan Lloyd George, de Engelsche munitie-minister....

Men kan veilig zeggen, dat zij tweeën de meest welbespraakte en niet zelden ook meest welsprekende staatslieden van den aardbodem zijn.

En als het „Germanendom,” de „Hunnen-barbarie” etc. met wóórden te verdelgen waren, dan konden de „Centralen” den oorlog wel gewonnen geven, die dan niet anders zou geworden zijn dan een gansch onnoodig verlengd bloedbad, aangezien de uitkomst alsdan vast stond!

„Woorden” echter, hoe krachtig ook, zijn hiertoe onvolgende.

Er moeten ook „daden” zijn.

En de eerlijkheid gebiedt, te erkennen, dat beide ministers dit tijdig begrepen hebben en dat de Fransch-Engelsche Entente veel aan den krachten arbeid dezer beide mannen te danken heeft.

Groote stuwkracht gaat van hen beiden uit.

En dat de twee verbonden mogendheden aan het Somme-front over een in de wereldgeschiedenis ongekende hoeveelheid kanonnen en granaten te beschikken hadden, dat is goeddeels hún beider werk.

Lloyd George heeft Engeland aan 't fabricceeren gezet.

En Briand heeft hetzelfde met Frankrijk gedaan.

Terwijl beiden in 't land-van-den-dollar het goud rollen lieten, of 't geen waarde had, om de Yankees maar te prikkelen tot steeds grooter productie.

Van Briand kan men bovendien nog getuigen, dat hij met zijn organisatorischen kop er veel toe bijgedragen heeft, om de verschillende mogendheden der Entente met elkaar in overleg te doen treden inzake het „gelijktijdig offensief,” dat sinds eenige maanden wordt in praktijk gebracht.

Zoo zijn hier vele punten van overeenkomst.

Naast veel verschil, dat samenhangt met beider afkomst en politieke denkwijze.

Lloyd George komt uit Welsch-Christelijke kringen.

Wat zijn persoonlijke overtuiging is, weten we niet voldoende, om er over te kunnen oordeelen, maar dat hij een open oog heeft voor de ware belangen van Christus' kerk, blijkt wel uit zijn fellen strijd tegen de in Wales en Schotland zeker ongemotiveerde voorrechten der verdwijnende Staatskerk.

Briand daarentegen is op-en-top een vrijdenker.

En daarin Fransch Staatsman up to date.

Geestverwant van Viviani, die de lichten des hemels heeft gebluscht.

Ijverig heeft hij met de gansche radicalistische bent meegeholpen, om de kerk van Frankrijk te nekken en te doen knechten door den Staat. Hij is gansch zeer „verlicht”... en 't zal de vraag zijn of, wanneer zijn vriend Lloyd George een zinspeling maakt op den „vurigen oven” uit den profeet Daniël, hij daar, ondanks al zijn geleerdheid en belesenheid, iets van snapt.

Hij mag dus wel 'n representant heeten van het moderne Frankrijk!

'n Gare, handige, slimme baas...
Ondanks zijn betrekkelijk korte loopbaan reeds 'n echte, ouë „politieke rot.”

De magneet van zijn politieke leven vond na een paar sterke slingeringen al heel spoedig den gewenschten stand.

Hij is begonnen indertijd als 'n super-socialist.

Zoo een, waar de meer gematigde „rooden” last van hadden, zooals ze bij ons zich vaak geprikkeld voelen door de mannen van „De Tribune.”

Er bestáán uit dien politieken kwajongenstijd van Briand nog redevoeringen, die klinken of er een gansch revolutionair orkest doorheen speelt.

Eén eigenschap slechts heeft hij uit dien voortijd overgehouden: zijn gloeiende, toemeloove en toch op 't alleruiterste punt weer meesterlijk in toom gehouden welsprekendheid.

Overigens heeft hij geheel van plunje gewisseld.

Hij is nu een heel-gewone-radical-meneer, d.w.z. zooals ze dat in Frankrijk zijn: ultra-radicaal vaak als ze een politieke toost slaan, en aardig conservatief als er politieke zaken moeten worden gedaan.

Clémenceau, de „oude tijger,” heeft hem 't eerst minister gemaakt. Toen was hij een beginneling, die nogal wat politieke praats had, en 't dan maar eens probeeren moest, of hij op 't nukige ministeriële paard rijden kon...

Briand toonde zich beter ruiter dan iemand.

En 't duurde maar kort, of hij had zijn politieken promotor Clémenceau uit het zaal gewipt, terwijl hij zelf er vaster in bleef zitten dan ooit.

Hij is dan nu de meest bekende en meest invloedrijke figuur uit Frankrijk; de man wiens leus het is, dat de oorlog gevoerd worden moet „tot het bittere eind,” — wát het ook kosten moge.

Een moedig man in de Fransche Kamer heeft het aangedurfd, kort geleden, om tegenover iemand als Briand te zeggen, dat „la victoire,” ja! schön is... maar dat zij niet betaald behoort te worden *tegen elken prijs*.

Die prijs kan ook te hoog zijn.

„De overwinning zonder armen, zonder vleugelen, zonder hoofd, uitgestrekt op een kerkhof, dat is het standbeeld der ironie, neerliggend in het stof der dooden.”

Zóó sprak deze eenling en voegde er, ráák, op den man af, aan toe:

„Ik houd vol, dat, wanneer de oorlog nog een jaar duurt in de omstandigheden, waarin wij hem voeren, met de slachtingen van menschenlevens, die hij meebrengt, het gevolg zal zijn: de besliste en onherstelbare vernietiging van het Fransche ras.”

Eere den eenling, die zóó spreken dorst.
De Kamer werd er onrustig onder. Ban de waarheid de voordeur uit, zoo komt ze van achteren binnen, en sluit ge de achterdeur, dan dringt ze met 't zonlicht door de glazen heen!

Briand voelde al 't gevaar van 't oogenblik.

Toen sprong hij op, en hield een van die schitterende, brandende toespraken, waar hij 't geheim van kent.

Hij haalde de dooden, de gevallen „op het veld van eer,” uit hun graven, om ze te laten manifesteren tegen de lafaards, die nú zouden willen afdeinzen, tháns, nu de wraak over zooveel kostbaar Fransch bloed ligt binnen de greep van hun hand...

Briand zag bleek van ontroering en opwinding.

De Kamer herademde, rees op en juichte hem toe.

Het is begrijpelijk... maar wat die eenling zei, heeft Briand niet weerlegd... en de pijnlijke vraag rijst, of wel waarlijk de komende geslachten hem een standbeeld oprichten zullen als den „Redder van Frankrijk.” P. Br.

Briand en Lloyd George in een gewichtige bespreking over den oorlog. Over laatstgenoemde verscheen reeds een schets in ons Blad.